Konstitutionsutskottets betänkande

1981/82:2

om proportionella val till statliga nämnder (prop. 1980/81:185)

Propositionen

I proposition 1980/81:185 (kommundepartementet) föreslås riksdagen anta följande lagförslag, nämligen

1. lag om ändring i kommunallagen (1977:179),
2. lag om ändring i lagen (1976:891) om val av ledamöter i länsstyrelses styrelse,
3. lag om ändring i lagen (1972:509) om vad som avses med polismyndighet m. m.,
4. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
5. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
6. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
7. lag om ändring i skollagen (1962:319),
8. lag om utseende av ledamöter i lantbruksnämnderna och skogsvårdsstyrelserna,
9. lag om ändring i väglagen (1971:948),
10. lag om ändring i studiestödslagen (1973:349),
11. lag om ändring i högskolelagen (1977:218).

Utskottet

I propositionen behandlas frågan om rätt till proportionellt val då kommunfullmäktige eller landsting utser ledamöter och suppleanter i vissa statliga nämnder och styrelser m. m. Frågan togs upp i riksdagen hösten 1977 med anledning av en motion i ämnet. Riksdagen beslöt bifalla motionens önskemål om att regeringen skulle utreda frågan och återkomma med förslag till riksdagen (KU 1977/78:6). Riksdagen har därefter också begärt en översyn av reglerna om bl. a. suppleanters val och inträde i länsstyrelsernas styrelse (KU 1979/80:8).

Propositionens förslag bygger i allt väsentligt på en inom kommundepartementet upprättad promemoria Proportionella val till statliga nämnder m. m. (Ds Kn 1980:4). Promemorian har remissbehandlats.

Förslagen i propositionen innebär att bestämmelser om rätt till proportionellt val införs i flertalet fall där sådana regler nu saknas. Sålunda kommer enligt förslaget möjlighet att anordna proportionellt val att finnas när det gäller *val av ledamöter och suppleanter* i allmän försäkringskassas styrelse, pensionsdelegation och försäkringsnämnd, inskrivningsnämnd för värnpliktiga, länsskolnämnd, vuxenutbildningsnämnd (endast ledamöter), skogs-

vårdsstyrelse, lantbruksnämnd och länsvägnämnd. I vuxenutbildningsnämnderna finns i dag inga suppleanter. Av kostnadsskäl föreslås ingen ändring i detta hänseende. Med hänsyn till pågående utredningar föreslås däremot inte att möjligheten till proportionella val nu införs i fråga om ledamöter i beslutsnämnd för psykiskt utvecklingsstörda och tryckfrihetsjury. Undantag föreslås också för länsnykterhetsnämnd, eftersom länsnykterhetsnämnderna enligt riksdagens beslut skall avskaffas vid utgången av år 1981.

I vissa fall där rätt till proportionellt val enbart finns beträffande ledamöterna föreslås denna rätt även utsträckas till *valet av suppleanter.* Detta förslag gäller valen av suppleanter i länsstyrelsernas styrelser och i polisstyrelser. Dessutom förordas att bestämmelserna om suppleanter för de ledamöter av högskolestyrelse som väljs av kommunfullmäktige och landsting ändras så att det framgår att dessa inte är personliga samt att suppleantvalet även skall kunna ske proportionellt.

Genom propositionens förslag har riksdagens önskemål till fullo tillgodosetts. Utskottet föreslår därför

att riksdagen bifaller proposition 1980/81:185.

Stockholm den 23 september 1981

På konstitutionsutskottets vägnar
HILDING JOHANSSON

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c)*, Hilding Johansson (s), Anders Björck (m), Sven-Erik Nordin (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Gunnar Björck i Värmdö (m), Kurt Ove Johansson (s), Daniel Tarschys (fp), Kerstin Nilsson (s), Britta Hammarbacken (c)*, Sture Thun (s), Jan Prytz (m) och Eric Hägelmark (fp)*.

* Ej närvarande vid justeringen.

GOTAB Stockholm 1981